

Z A S A D Y

realizacji inwestycji drogowych na terenie powiatu kolneńskiego

Obsługę komunikacyjną powiatu kolneńskiego zapewnia system dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Przez powiat przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu ponadregionalnym, tj. gminę i miasto Stawiski oraz gminę Grabowo przecina droga krajowa Nr 61 Warszawa - Ostrołęka - Łomża - Grajewo - Augustów. Trasa ta prowadzi do najważniejszych przejść granicznych z Litwą i dalej z pozostałymi krajami nadbałtyckimi. Natomiast przez gminę Mały Płock, miasto Kolno i gminę Kolno przebiega droga krajowa Nr 63 Pisz - Kolno - Kisielnica - Łomża, która jest ważnym szlakiem turystyki samochodowej, wiodącym z centrum Polski na Pojezierze Mazurskie oraz do granicy polsko - rosyjskiej (Obwód Kaliningradzki).

Sieć dróg krajowych na terenie powiatu uzupełniają droga wojewódzka Nr 647 Dęby - Kolno - Gromadzyn Wykno - Stawiski oraz droga wojewódzka Nr 648 Morgowniki - Korzeniste - Stawiski - Przytuły.

Znaczącym uzupełnieniem sieci dróg publicznych są drogi powiatowe. W zarządzie Powiatowego Zarządu Dróg w Kolnie znajduje się 337,6 km dróg powiatowych, położonych na terenie sześciu gmin z terenu powiatu kolneńskiego, z czego:

1. **drogi zamiejskie to 324,5 km dróg**, a w tym:
 - drogi o nawierzchni twardej - 279,9 km
 - drogi o nawierzchni gruntowej: ulepszonej - 9,8 km
 - nieulepszonej - 34,8 km
2. **drogi miejskie** położone głównie w dwóch miastach Kolno i Stawiski to 13,1 km dróg, w tym:
 - drogi o nawierzchni twardej - 11,6 km
 - drogi o nawierzchni gruntowej ulepszonej - 1,5 km

Podział dróg na obszarze powiatu kolneńskiego wg gmin

Gminy	Długość dróg w km ogółem	W tym km dróg			
		Krajowych	Wojewódzkich	Powiatowych	Gminnych
M. Kolno	32,9	2,8	4,2	10,9	15
Stawiski	179,1	18	23,3	57,8	80
Grabowo	138,9	11	-	60,9	67
G. Kolno	253,6	14	14,6	104	121
Mały Płock	127,5	14	14,2	49,3	50
Turośl	164,7	-	11	54,7	99
Razem	896,7	67,3	57,8	337,6	432

O tym jak ważne są drogi, ich właściwy stan techniczny przekonujemy się codziennie, gdy musimy gdzieś dojechać, załatwić sprawę, przewieźć dzieci do szkoły. Dlatego, też konieczne jest naszym zdaniem ustalenie

jasnych, czytelnych kryteriów realizacji inwestycji na drogach powiatowych gdyż stanowią one znaczące uzupełnienie pozostałej sieci dróg publicznych a na znacznej części powiatu stanowią szkielet sieci drogowej.

Zgodnie z art. 6a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych /tj. Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2086/ „**do dróg powiatowych zalicza się drogi** inne niż określone w art. 5 ust. 1 /drogi krajowe/ i art. 6 ust.1 /drogi wojewódzkie/ **stanowiące połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą**”.

Zaliczenie drogi do kategorii dróg powiatowych następuje w drodze uchwały rady powiatu w porozumieniu z zarządem województwa, po zasięgnięciu opinii wójtów, burmistrzów miast i gmin, na obszarze, których przebiega droga, oraz zarządów sąsiednich powiatów. Ustalenie przebiegu istniejących dróg powiatowych następuje w drodze uchwały rady powiatu, po zasięgnięciu opinii wójtów, burmistrzów miast i gmin, na obszarze, których przebiega droga.

Przedstawiona wyżej definicja ustawowa, znacząco ogranicza zakres dróg, dla których właściwe byłoby nadanie statusu drogi powiatowej. Jednak sytuacja faktyczna znacznie odbiega od definicji ustawowych. Z dniem 1 stycznia 1999 r. z zasobów dróg wojewódzkich powiaty przejęły te drogi, które nie zostały zakwalifikowane do dróg wojewódzkich czy krajowych. Na przykładzie powiatu kolneńskiego można stwierdzić, że przejęte zostały drogi o różnym znaczeniu komunikacyjnym i bardzo zróżnicowanym stanie technicznym. Oprócz dróg o dużym znaczeniu komunikacyjnym jak Gromadzyn St. – Lachowo - Niedźwiadna przejęte zostały do zasobu dróg powiatowych drogi o znaczeniu tylko lokalnym, nie posiadające nawet uregulowanych stanów prawnych pasa drogowego. W tej sytuacji prowadzenie racjonalnej polityki inwestycyjnej na drogach powiatowych o tak różnym znaczeniu, napotykało znaczne trudności. W I kadencji w latach 1998-2002 oraz znacznej części II kadencji 2002 - 2006 podstawą do ustalenia zasad realizacji inwestycji drogowych w powiecie i jednocześnie w poszczególnych gminach był algorytm, w którego podstawowym wskaźniku była długość sieci dróg powiatowych na terenie danej gminy. Algorytm ten dość dobrze spełniał swe zadania o ile budowa, remonty dotyczyły krótkich odcinków dróg. Wówczas możliwe było zaplanowanie i zrealizowanie w każdej gminie, w danym roku takiej długości odcinków dróg, jakie wynikały z algorytmu. Można powiedzieć, że algorytm był lekiem, który uśmierzał ból, ale nie likwidował źródła choroby.

Algorytm okazał się też całkowicie nieprzydatny przy planowaniu i realizacji zadań z udziałem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Planowane do realizacji odcinki dróg nie spełniały kryteriów merytorycznych w zakresie poszczególnych działań ZPORR, szczególnie działań dotyczących dużych zadań o znaczeniu regionalnym.

Uwzględniając dotychczasowe, raczej negatywne doświadczenia w tym zakresie należy naszym zdaniem zmienić całkowicie zasady realizacji inwestycji na drogach powiatowych.

Należy przy tym przyjąć jako podstawowe dwa założenia:

1. Drogi powiatowe mają zróżnicowane znaczenie gospodarcze, komunikacyjne. Są drogi o podstawowym znaczeniu dla funkcjonowania powiatu, powiatu i gmin oraz drogi spełniające

jedynie funkcje dróg o znaczeniu lokalnym.

2. Ustalenie zasad realizacji inwestycji drogowych na drogach powiatowych należy do wyłącznej kompetencji powiatu. Jednak dla przyspieszenia i usprawnienia procesu realizacji zadań na drogach powiatowych konieczna jest szeroka współpraca z gminami w tym współpraca inwestycyjna.

Przechodząc do przedstawienia propozycji nowych zasad realizacji inwestycji na drogach powiatowych należy stwierdzić, że przy takiej różnorodności posiadanej w zasobach powiatowych sieci dróg, konieczne jest dokonanie ich kategoryzacji. Proponujemy podział dróg powiatowych na trzy kategorie:

Kategoria Z1 - drogi powiatowe zbiorcze o podstawowym znaczeniu dla układu komunikacyjnego powiatu.

Kategoria Z2 - drogi powiatowe zbiorcze o dużym znaczeniu dla układu komunikacyjnego powiatu.

Kategoria L - drogi powiatowe lokalne /wszystkie pozostałe, które nie znalazły się w kategorii Z-1 i Z-2.

Propozycje podziału dróg na określone wyżej kategorie sporządzono tylko i wyłącznie dla celów usprawnienia i usystematyzowania realizacji inwestycji drogowych na drogach powiatu kolneńskiego. Przy propozycji niniejszego podziału posługujemy się kategoriami dróg ustalonymi w celu określenia warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne. Nie jest to podział ścisły, zgodny z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. jednak dla celów niniejszego opracowania naszym zdaniem wystarczający.

Całkowicie odrębną, ale konieczną do zrealizowania, pozostaje sprawa zaliczenia dróg zarządzanych przez powiat, do kategorii dróg powiatowych oraz ustalenia ich przebiegu zgodnie z ustawą o drogach publicznych.

Do dróg kategorii Z1 proponuje się zaliczyć drogi łączące siedzibę powiatu z siedzibami gmin, siedziby gmin między sobą w tym też siedziby gmin spoza powiatu kolneńskiego /Jedwabne, Nowogród, Szczuczyn/ oraz inne drogi zbiorcze i przelotowe mające podstawowe znaczenie dla układu komunikacyjnego powiatu.

Do dróg kategorii Z2 proponuje się zaliczyć drogi zbiorcze mające duże znaczenie dla układu komunikacyjnego gmin w tym szczególnie drogi zbiorcze łączące kilka miejscowości z drogami krajowymi lub wojewódzkimi, drogi zbiorcze łączące siedziby gmin z kilkoma miejscowościami.

Do dróg kategorii L proponuje się zaliczyć wszystkie pozostałe drogi powiatowe nie zaliczone do kategorii Z1 i Z2.

Propozycje szczegółowe podziału dróg na wymienione wyżej kategorie zawiera tabela dołączona do niniejszego dokumentu.

Przedstawiony wyżej podział dróg powiatowych umożliwia naszym zdaniem prowadzenie bardziej racjonalnej gospodarki na drogach powiatowych. Dotyczy to nie tylko inwestycji i remontów, ale także ich utrzymania w tym odśnieżania i remontów bieżących.

Aby działania inwestycyjne były jak najbardziej skuteczne proponuje się przyjęcie następujących zasad finansowania /współfinansowania/ inwestycji drogowych w latach 2007-2013 na drogach powiatowych.

Drogi powiatowe kategorii Z1 są generalnie w całości finansowane budżetu powiatu kolneńskiego. Także te drogi będą w pierwszej kolejności zgłaszane do realizacji /współfinansowania/ ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Zakłada się, że będą to duże projekty – ponad 2 mln zł. /dotychczasowe działanie 1/. Zakłada się, że na wszystkie odcinki tych dróg wymagające remontu, przebudowy, odbudowy opracowane zostaną projekty techniczne i w dalszej perspektywie uzyskane zostaną pozwolenia na budowę, co umożliwiłoby ich zgłaszanie jako zadania do realizacji współfinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych programów. Ponieważ są to długie odcinki dróg należy założyć, że zadania realizowane będą etapami. Przyjęcie powyższej generalnej zasady finansowania i utrzymania tej kategorii dróg nie wyklucza innych możliwych rozwiązań, w tym współpracy z gminami.

Drogi powiatowe kategorii Z2 zakłada się, że także, że inwestycje na tych drogach będą generalnie finansowane z budżetu powiatu kolneńskiego. Drogi te będą także zgłaszane do realizacji /współfinansowania/ ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach projektów mniejszych /dotychczasowe działanie 3/. Ponieważ będą to zadania relatywnie mniejsze możliwe będzie zgłaszanie ich realizacji w kategorii zadań lokalnych. Tu także należy założyć konieczność pilnego opracowania dokumentacji technicznej na najbardziej zdegradowane i obciążone ruchem odcinki dróg.

W przypadku dróg kategorii Z2 w celu przyspieszenia realizacji niektórych zadań na tych drogach, szczególnie tych odcinków, których realizacją zainteresowane będą poszczególne gminy, niezbędne jest współfinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych na tych drogach z budżetów gmin. Wstępnie przyjmuje się, że kwota dofinansowania z budżetów gmin powinna wynosić do 50 % wartości planowanych robót. Taki montaż finansowy jest także możliwy w przypadku składania przez powiat wniosków o wsparcie finansowe realizacji zadania ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Oczywiście obowiązuje założenie, że ostatecznego wyboru projektów do realizacji w danym roku dokonuje Rada Powiatu Kolneńskiego. Inicjatywy w zakresie współfinansowania mogą być składane przez wszystkich uczestników projektu tzn. powiat i gminy i wówczas ustalenie sposobu i zakresu realizacji zadań oraz ich finansowania następuje w drodze porozumienia zawartego pomiędzy powiatem a gminą.

Realizacja zadań na **drogach powiatowych kategorii L**, ze względu na niewielkie środki posiadane przez powiat praktycznie ograniczać się będzie do bieżącego ich utrzymania. Realizacja inwestycji na tych drogach możliwa będzie przy znaczącym wsparciu i z inicjatywy samorządów gminnych. Proponuje się, aby wsparcie finansowe przy inwestycjach na tej kategorii dróg wynosiło, co najmniej 50 % wartości inwestycji. Jest to rozwiązanie może kontrowersyjne jednak należy stwierdzić, że drogi tej kategorii mają znaczenie tylko i wyłącznie lokalne a środki, jakie może przeznaczyć powiat na remonty, budowę dróg tej

kategorii są bardzo małe. Proponowane rozwiązanie jest kompromisem umożliwiającym realizację zadań inwestycyjnych, przynajmniej na pewnych najważniejszych odcinkach dróg lokalnych. Drogi te także, mogą być zgłaszane do realizacji z udziałem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej z zastosowaniem podanych wyżej rozwiązań finansowych.

W pierwszej kolejności będą realizowane drogi, odcinki dróg, które uzyskają w ramach przyjętych zasad i w ramach danej kategorii dróg, najwyższy poziom dofinansowania z Gmin. Powyższa zasada dotyczy realizacji wszystkich wspólnych inwestycji na wszystkich kategoriach dróg w ramach przeznaczonych na ten cel środków w budżecie powiatu.

Wprowadzenie w życie przedstawionych wyżej nowych zasad realizacji inwestycji na drogach powiatowych wymaga zmiany podejścia do ustalania planów inwestycyjnych. Powinny być one ustalane przede wszystkim z bardzo dużym /rocznym, dwuletnim/ wyprzedzeniem. Wymaga tego zarówno proces opracowywania dokumentacji, uzyskiwania pozwolenia na budowę jak też proces uzgadniania zasad realizacji zadania w przypadku inwestycji wspólnych. Zarówno rady gmin jak też rada powiatu oraz ich organy wykonawcze powinny mieć odpowiednią ilość czasu na właściwe zaplanowanie i uzgodnienia zasad realizacji zadania. Ponadto w przypadku przyjęcia proponowanych wyżej zasad realizacji inwestycji na drogach powiatowych możliwa jest sytuacja, że kilka gmin zgłosi chęć uczestnictwa w realizacji /współfinansowaniu/ różnych dróg powiatowych, co spowoduje konieczność wyboru przez radę powiatu zadań do realizacji, gdyż należy przyjąć, że na wszystkie zadania nie wystarczy środków finansowych w budżecie powiatu. Należy zauważyć, że proponowane rozwiązania nie zwiększają puli środków finansowych powiatu na realizację zadań, umożliwiają jednak ich bardziej racjonalne wykorzystanie. Uwzględniając jednak proponowany wkład finansowy gmin ich wielkość na realizację inwestycji drogowych będzie znacząco wyższa. Mamy także nadzieję, że inwestycje realizowane przez dwa samorządy /powiatowy i gminny/ uzyskają wyższe oceny w rankingach złożonych projektów.

Zadania inwestycyjne na drogach kategorii Z1 i Z2 realizowane będą przez Powiatowy Zarząd Dróg w Kolnie. W przypadku prowadzenia inwestycji na drogach kategorii L możliwe jest przekazanie, w drodze porozumienia technicznej realizacji zadania dla zainteresowanej gminy. Dla usprawnienia procesu zawierania porozumień, konieczne jest opracowanie wzoru porozumienia, który będzie podstawą do ustalenia z gminami zakresu i zasad realizacji inwestycji.

Przyjęcie identycznych zasad jak przy realizacji inwestycji na drogach kategorii Z2 proponuje się także przy realizacji inwestycji na drogach miejskich w miastach Kolnie i Stawiskach.

Przedstawione do dyskusji rozwiązania w radykalny sposób zmieniają zasady realizacji inwestycji drogowych na terenie powiatu. Mogą one początkowo wywołać wiele kontrowersji, wiele szczegółów nie jest jeszcze odpowiednio dopracowanych, ale sądzimy, że jest to dobry materiał do dalszej dyskusji, do jego uszczegółowienia, do zmiany aktualnego stanu rzeczy. Można twierdzić, że jest dobrze, można dyskutować, co roku, jaka droga jest ważniejsza do realizacji, ale to niczego nie załatwia w zakresie poprawy sieci dróg powiatowych, ponieważ najczęściej w naszym powiecie

realizowane są jakieś krótkie, wybrane w drodze kompromisu elementy sieci drogowej.

Propozycja włączenia gmin do procesu inwestycyjnego raczej go nie uprości, może znacznie wydłużyć, ale zwróci uwagę gospodarzom gmin na fakt, że to drogi powiatowe stanowią trzon układu komunikacyjnego nie tylko powiatu, ale też gmin i chcąc, aby zgodnie z potrzebami społecznymi, zadania na tych drogach były szybko i dobrze realizowane potrzebna /niezbędna/ jest współpraca w tym zakresie z powiatem. Sądzymy, że z tego wszyscy zdają sobie sprawę i nasze propozycje zmierzają do tego, aby od wiedzy o tym przejść do konkretnych działań.

PODZIAŁ DRÓG POWIATU KOLNEŃSKIEGO NA KATEGORIE

Lp	Nr drogi stare	Nr drogi nowe	NAZWA DROGI	Kategoria drogi			Uwagi
				Z1	Z2	L	
1	2	3	4	5			6
1.	23136	1821 B	Stawiski (ul.Polowa) – Rogale – Sokoły – Romany – Wilamowo – Słucz		Z2		
2.	140	1825 B	Od dr. 1820B - Gardoty -do dr. nr 1821B			L	
3.	142	1827 B	Ławsk – Gnатовo – Kurkowo – Romany		Z2		
4.	143	1828 B	Świdry – Gnатовo – Siwki – Wilamowo		Z2		Z2 na odcinku od dr.kraj. 61 do dr 142
5.	144	1829 B	Romany do dr. nr 648			L	
6.	145	1830 B	Stawiski- Jurzec Wł. – Kossaki – Jedwabne	Z1			
7.	146	1831 B	Lisy – Rostki do dr. 1830B			L	
8.	147	1832 B	Rostki – Mieczki -Sucholaszczki			L	
9.	176	1855 B	Kobylin – Wysokie Wielkie – Rogienice Piaseczne do dr. nr 1895B			L	
10	177	1856 B	Poryte Szlacheckie – Hipolitowo – Budy Poryckie – Budy Stawiskie do dr. nr 61		Z2		Z2 na odcinku od dr.woj.648 do Bud Stawiskich - włącznie
11	178	1857 B	Budy Poryckie – Ignacewo – Zaborowo – Karwowo do dr. nr 61		Z2		
12	179	1858 B	Poryte Wł. – Rudka – Dzierzbia do dr. nr 647		Z2		
13	180	1860 B	Rudka – Zaskrodzie – Wścieklice do dr. nr 647			L	
14	181	1861 B	Świdry – Grabowo -Wiszowate – Rydzewo Świątki – Tyszki Łabno do dr. nr 647	Z1			
15	182	1862 B	Grabowo – Konopki Monety do dr. nr 61			L	
16	183	1863 B	Kuczyny – Barżykowo			L	
17	184	1864	Wiszowate – Skroda Wielka – Skroda Mała do dr.			L	

.		B	nr 647				
18	185	1865 B	Koziki - Olszyny do dr. nr 647			L	
19	186	1866 B	Od dr. nr 1861B - Kumelsk			L	
20	187	1867 B	Grabowo - Guty Stare			L	
21	188	1868 B	Grabowo - Przyborowo - Andrychy - Chełchy - Milewo do dr. nr 1869B		Z2		
22	189	1869 B	Szczuczyn -Niedźwiadna -Kurki-Milewo -Kumelsk -Lachowo -Gromadzyn St.-dr. 647	Z1			
23	190	1870 B	Grabowo - Golanki - Żebrki - Surały - Brzeźno - Niedźwiadna		Z2		Z2 na odcinku Grabowo - Golanki - Żebrki - Surały
24	191	1871 B	Surały do dr. nr 61		Z2		
25	192	1872 B	Przyborowo - Marki do dr. nr 1870B			L	
26	195	1875 B	Obrytki - Roztroszewo -Wojślawy			L	
27	305	1876 B	Kumelsk - Kowalewo			L	
28	306	1877 B	Kumelsk - Truszki - Glinki do dr. nr 1869B			L	
29	307	1878 B	Lachowo - Danowo - Filipki Duże - Filipki Małe			L	
30	308	1879 B	Wincenta - Górskie - Lachowo		Z2		
31	309	1880 B	Kolno (ul. Konopnickiej) - Górskie		Z2		
32	310	1881 B	Bialiki - Wykowo - Brzozowo - Nowe Brzózki			L	
33	311	1882 B	Żebry - Okurowo - Brzózki			L	
34	312	1883 B	Czerwone - Kozioł - Łacha - Zimna - Leman - Ksebki - Cieloszka do dr. nr 647	Z1	Z2		Z1 na odcinku od dr krajowej nr 63 do miejscowości Leman /włącznie/
35	313	1884 B	Wincenta - Kozioł - Górszczyzna - Dudy Nadrzeczne - Ptaki		Z2		
36	315	1885 B	Dr. nr 647 - Nowa Ruda			L	
37	316	1886 B	Od dr. nr 1883B - Wanacja			L	
38	317	1887 B	Ksebki - gr. woj. - Piątkowizna			L	
39	318	1888 B	Turośl - Krusza - Charubin			L	
40	319	1889 B	Turośl - Cieciorzy - Poredy - Dobrylas - Dębniaki		Z2		
41	321	1890 B	Od dr. nr 647 - Kolimagi - Gietki - Piasutno - dr. 1891 B		Z2		
42	322	1891 B	Kolno - Janowo - Łoszewo - Niksowizna - Piasutno Żelazne - Dobrylas	Z1			
43	323	1892	Od dr. nr 648 - Rudka Skroda			L	

.		B				
44	325	1894 B	Od dr. nr 63 – Rakowo Stare – Wygrane – Kozłówka- Mały Płock – Budy Żelazne – Józefowo		Z2	
45	326	1895 B	Rogienice Wielkie – Rogienice Wypychy – Kołaki W. – Mały Płock			L
46	327	1896 B	Od dr. nr 1891B– Ruda Skroda – do dr. nr 648			L
47	328	1897 B	Rogienice Wielkie – Górki			L
48	329	1898 B	Od dr. nr 63 – Mały Płock – Mściwuje – Kąty		Z2	
49	330	1899 B	Mściwuje – Cwaliny Małe			L
50	331	1900 B	Piątnica Poduchowna – Czarnocin – Penza – Nagórki – Chłudnie – Kupnina – Serwatki		Z2	Z2 na odcinku od dr.322 przez m. Chłudnie
51	332	1901 B	Mały Płock – Popki- Chłudnie		Z2	
52	333	1902 B	Rogienice Wielkie – Waški			L
53	334	1903 B	Rogienice Wielkie – Murawy - Kisielnica			L

Kategoria Z1 drogi powiatowe zbiorcze o podstawowym znaczeniu

Kategoria Z2 drogi powiatowe zbiorcze o dużym znaczeniu

Kategoria L drogi powiatowe o znaczeniu lokalnym